

**Votaziun federala
dals
7 da zercladur 1998**

Explicaziuns
dal cussegl federal

1 Mesiras per equi-
brar il preventiv
Finamira dal
preventiv 2001

2 Iniziativa
per la protecziun
genetica

3 Iniziativa
S.o.S. - per ina
Svizra senza ina
polizia spiunanta

Objects da la votaziun

1

**Emprim project:
Artitgel constituziunal per finanzas
federalas equilibradas**

2

**Segund project:
„Iniziativa per
la protecziun genetica“**

3

**Terz project:
Iniziativa dal pievel
„S.o.S. - per ina Svizra senza
ina polizia spiunanta“**

La confederaziun sbursa adina dapli che quai ch'ella incassescha. Ils daivets èn sa dublegiads dapi 1990. Per 1998 paja la confederaziun 3'400 milliuns francs tschains per 100 milliardas daivets. Quests daners mancan per finanziair prestaziuns impurtantas. L'economia da daivets sto per quest motiv vegnir franada. In stadi cun finanzas sgurdinadas croda er en ina situaziun disfavuraivla concernent l'engaschament social e l'economia. L'artitgel costituziunal cun la „finamira dal preventiv 2001“ sforza la politica da reducir pass per pass ils enorms deficits.

Explicaziuns 3-9
Text da la votaziun 10-11

L'iniziativa dal pievel „per la protecziun da la vita e da l'ambient da manipulaziuns geneticas (iniziativa per la protecziun genetica)“ pretenda scumonds rigurus concernent animals manipulads geneticamain, concernent la disseminaziun d'organismes modifitgads geneticamain e davart patentar animals e plantas sco er restricziuns rigurusas pertutgant activitads geneticas. Cussegl federal e parlament refusan l'iniziativa perquai che la basa legala existenta e planisada basta per garantir in andament segir cun questa tecnologia e per impedir ils abus e perquai ch'ella lascha a la tecnica da gens las schanzas da sa sviluppar. L'iniziativa fa donn a la perscrutaziun ed a l'industria svizra, sch'ella vegn acceptada.

Explicaziuns 12-17
Text da la votaziun 14

L'iniziativa dal pievel „S.o.S - per ina Svizra senza ina polizia spiunanta“pretenda da dismetter la polizia politica. Nagin duai vegnir surveglià tar l'exercizi da ses dretgs d'opiniun e da ses dretgs politics. Cussegl federal e parlament refusan l'iniziativa dal pievel perquai ch'els han ademplì gia quasi entiramain las pretenziuns principalas da quella. En cas d'ina acceptaziun da l'iniziativa na fiss la segirezza interna dal pajas betg pli garantida.

Explicaziuns 18-23
Text da la votaziun 20

Emprim project: Conclus federal davart las mesiras per equilibrar il preventiv (finamira dal preventiv 2001)

1

**La dumonda da la votaziun sa cloma:
Vulais Vos acceptar il conclus federal
dals 19 da december 1997 davart
las mesiras per èquilibrar il preventiv
(finamira dal preventiv 2001)?**

Il cussegl naziunal ha approvà il project
cun 110 cunter 63 vuschs e cun
10 abstenziuns, il cussegl
dals chantuns cun 37 cunter 6 vuschs.

Il pli important en furma concisa

■ **Ils daivets bloccheschan l'avegnir**

La situaziun da las finanzas federalas è alarmanta. Dapi 1991 registrescha la confederaziun deficits enorms. Durant ils onns novanta èn ils daivets s'augmentads da 40 a bunamain 100 milliardas francs; els èn pia pli che sa dublegiads. La Svizra, a sias uras in pajas exemplaric en quest regard, dat in nausch exempel. Il mantun da daivets che crescha rapidamain, custa a nus pli e pli. La confederaziun suletta paja mintga di nov milliuns francs tschains per ses daivets. Quests daners mancan insanu'au-ter. Essend che saunas finanzas publicas rinforzan la capaciad da prestaziun sociala ed economica da la Svizra, esi en l'interess da la generaziun dad oz e da las vegnetas da cuntanscher in'equiliber dal preventiv federal.

■ **Enavos a la stabilitad**

I sa tracta da franar la spirala dals daivets che gira pli e pli spert e da metter las finanzas en l'equiliber. Il nov artigel costituzional fixescha per l'emprima giada finamiras liantas: il cussegl federal ed il parlament ston procurar cun mesiras da spargn ch'il deficit vegnia reduci fin l'onn 2001 pass per pass sin maximal 1 milliarda francs. Quai sforza la politica d'observar dapli disciplina concernent las expensas.

■ **Cuntravuschs en il parlament**

La „finamira dal preventiv 2001“ è vegnida approvada dal parlament cun gronda majoriad. Ma igl ha er dà cuntravuschs. L'equiliber dal preventiv na saja betg in pensum prioritari en il temp da recessiun, el pericliteschia plitost l'expansiun economica. Ultra da quai esi vegnì pretendì che las finanzas sajan plitost da sanar cun dapli taglias e na cun mesiras da spargnar.

■ **Ponderaziuns dal cussegl federal e dal parlament**

In stadi che viva sur sias relaziuns perda sia capaciad da prestaziun. La via a saunas finanzas federalas pretenda cle-
ras finamiras. L'artigel costituzional furma ina basa lianta per quest intent. El oblighescha il cussegl federal ed il parlament da reducir ils deficits annuals en ina mesira supportabla e da franar novas expensas exageradas. Concernent las singulas mesiras esi da decider il mument che l'artigel costituzional è en vigur.

Finamira dal preventiv 2001: frantar l'indebitament

1

L'idea fundamentala da la „finamira dal preventiv 2001“ esi primarmain da survegnir sut controlla l'augment da las expensas. L'equilibrasiun da las finanzas federalas succeda en dus pass: La „finamira dal preventiv 2001“ furma la basa costituziunala per quest intent. Via mesiras concretas vegni decidi pli tard cun projects separads. Ils dretgs dal pievel vegnan respectads.

■ **Artitgel costituziunal cun finamiras, termins e cuntramesiras**

Il nov artitgel costituziunal fixescha per l'emprima giada finamiras liantas, per ch'ils deficits da la confederaziun vegnian reducids sin in nivel economicamain supportabel:

- El limitescha il deficit maximal permess per l'onn 2001 sin radund 1 milliarda francs (maximal 2% da las entradas).
  - Fixadas vegnan las suandantas finamiras intermediaras: maximal 5 milliardas deficit per l'onn 1999 ed anc 2,5 milliardas per l'onn 2000. Per cumparegliaziun: L'onn 1998 munta il deficit budgetà a 7,6 milliardas francs.
  - Cussegl federal e parlament fan diever da las pussaivladads da spargnar.
  - En cas d'ina recessiun po il parlament prolungar ils termins per maximal 2 onns. En questa maniera esi pussaivel da resguardar la situaziun da la conjuntura.
  - Sche questas finamiras na vegnan betg cuntanschidas, prescriba l'artitgel costituziunal cuntramesiras obligatorias: Il cussegl federal sto en quest cas suttametter al parlament in pachet cun mesiras da spargn.
  - Il parlament è obligà da respectar l'auttezza da las mesiras da spargn. Sias decisions van immediat en vigor. Cunter quellas esi dentant pussaivel da prender il referendum, uschia ch'ils dretgs dal pievel èn respectads.
- Cun tut questas mesiras retegna l'artitgel costituziunal l'economia da deficit; il cussegl federal ed il parlament vegnan sfurzads d'observar las restricziuns.

■ Separaziun da la „finamira dal preventiv 2001“ da las autras mesiras

En il discurs a la maisa radunda han cussegl federal, ils chantuns, ils partenaris socials e las partidas chattà ina via loiala ed equilibrada per cuntanscher la „finamira dal preventiv“. Ins n'ha betg mo pensà qua a la cassa federala, mabain er a la capaciad da prestaziun da las assicuranzas socialas.

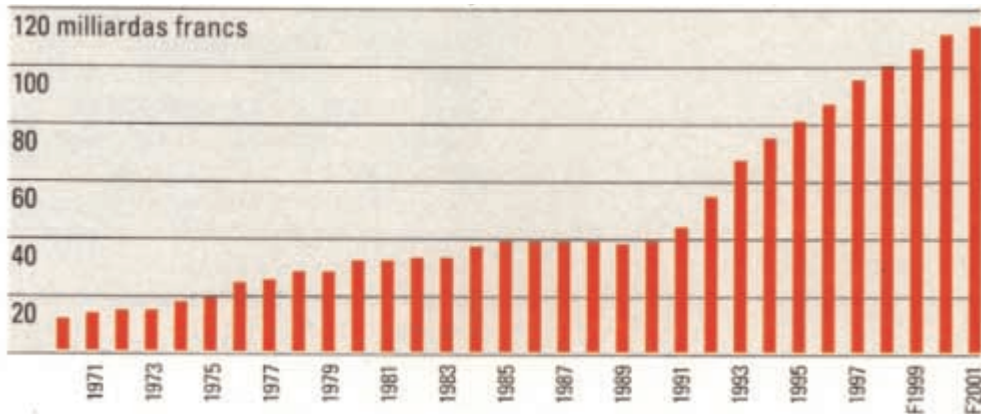
Ushia esi en l'interess da tuts che la cassa per ils dischoccupads, oz fitg deficitara, possia vegnir equilibrada senza reducir l'autezza da las diarias u la durada da la retratga. Quai è pussaivel perquai ch'i dat ultra da reducziuns er contribuziuns. L'autezza da la renta da l'AVS na vegn er betg tutgada. Contribuziuns da respargn prestan er ils chantuns, il militar e la VFF. Foras malgistas per fugir da la taglia duain vegnir stuppadas. Il consens a la maisa radunda furma la

basa per ina Svizra cun ina situaziun finanziaria calculabla e stabila. Quai è impurtant per il plaz economic. El mussa che la „finamira dal preventiv“ è realisabla; da quai profiteschan la finala tuts. Davart il pachet da mesiras, ch'è sutta-mess al referendum facultativ, vegnan cussegl federal e parlament a decider separadamain da la „finamira dal preventiv 2001“.

■ La stabilisaziun previsa sa basa sin dus pilasters

La stabilisaziun sa basa tenor il cussegl federal sin dus pilasters: En l'emprima lingua reducescha il „program da stabilisaziun 98“ l'augment da las expensas; el previsa mesiras da spargn da radund 2 milliardas francs. En segunda lingua premetta l'equilibrasiun da las finanzas federalas ils meds finanziaus supplementars per las ovras socialas.

■ Ils daivets da la confederaziun (F = plan da finanzas)

Posiziun dal cussegl federal

1

Finanzas publicas saunas èn la premissa per che la Svizra possia mantegnair sias prestaziuns. La „finamira dal preventiv 2001“ dat al cussegl federal ed al parlament per l'emprima gia l'incarica concreta da manar la confederaziun ord l'economia da daivets. Da quai profitescha er la Svizra sco plaz economic e plaz da lavur, ma er las generaziuns futuras. L'avegnir na duai betg vegnir surchargià permanentamain cun l'ipoteca da novs daivets. Il cussegl federal sustegna il nov artitgel costituziunal per ils motivs suandants:

■ La politica da finanzas va tiers a tuts

In pajais cun finanzas sguardinadas perda l'abiltad d'agir ed è en dischavantatg sco plaz da lavur ed er sco stadi social. Finanzas statalas equilibradas èn per quest motiv d'importanza per tuts umans en il pajais: Ellas pussibiliteschan da finanziair las incumbensas dal stadi sco la politica sociala, ils fatgs da sanadad, il traffic, la scolaziun e la segirezza senza ch'ils pajataglia vegnian memia zunt sut squitsch. Pli paucs daivets novs da la confederaziun muntan in pli pitschen squitsch per augmentar las taglias. Da finanzas statalas equilibradas profiteschan tuts, er il plaz economic svizzer.

■ Equilibrar las finanzas è ina missiun essenziala dal stadi

Mintg'onn sbursa la confederaziun milliardas dapli che quai ch'ella incassescha. Parallel cun il mantun da daivets creschan er cuntinuadamain ils tschains. L'onn 1998 ston 3,4 milliardas francs vegnir impundids per pagar ils tschains dals daivets. Quai è dapli che quai che la confederaziun impunda per la scolaziun e la perscrutaziun fundamentala. Quests daners mancan alur per las prestaziuns. Gia augments dals per-tschients dals tschains pudessan render la situaziun anc blier pli critica. La restabilisaziun da finanzas equilibradas n'è betg simplamain in pensum budgetar, mabain ina missiun essenziala dal stadi.

■ Sco la spirala da deficit è vegnida en moviment

Il tegnairchasa da la confederaziun era finanzia il onns settanta ed otganta a

moda fitg stabila. En ils onns novanta èn ils deficits explodids e quai pervi da la progressiun da las expensas. La largia tranter las entradas (+ 22 pertschient) e las expensas (+ 50 pertschient) è creschida a moda spectaculara. Latiers èn vegnidas la recessiun e la dischoccupaziun pli e pli gronda. Mo las expensas per la segirezza sociala èn s'augmentadas da 1990 fin 1998 per 95 pertschient. Perquai ch'il sector social munta ad ina quarta da tut las expensas da la confederaziun, ha ses augment consequenzas fitg grevas. Parallelmain cun la nauscha situaziun da las finanzas federalas stattan uschia er las assicuranzas socialas avant gronds problems finanziaels e deficits creschents. Finanzas federalas equilibradas levgeschan en l'avegnir er da segirar las ovras socialas.

■ L'ambient economic e social

L'explosiun dals daivets dal stadi croda ensemen cun ina midada radicala da l'economia e da la societad. La concorrenza globala senza compassiun, en la quala la Svizra sto pudair subsister, ed il cumbat per piazzas da lavur ch'è collià cun questa concorrenza, han chaschunà grondas midadas entaifer paucs onns ed ina malsegirtad tar la populaziun. En questa situaziun esi ina gronda tentaziun da simplamain accumular ils daivets. Dapli segirtad na datti qua tras dentant er betg, pertge be ina stabilitad da las finanzas dal stadi è en il cas da segirar e mantegnair las piazzas da lavur e l'economia. Da quests facturs dependan er per la gronda part las prestaziuns dal stadi.

■ A dretg temps e tegnend quint da la conjuntura

Na l'atezza dals daivets è il pli grond problem da la situaziun finanziaala da la confederaziun, mabain la spertezza co quests daivets s'augmentan onn per onn. Igl è perquai fitg impurtant per il cussegl federal ed il parlament da procurar ina basa costituziunala per anc equilibrar ad uras las finanzas dal stadi. Quai duai daventar cun resguard da la conjuntura: per cas che la situaziun economica pretenda quai, prevesa la „finamira dal preventiv 2001“ la pussaivladad da prolongar ils termins.

■ Cuntravuschs en il parlament

Tar las tractativas en il parlament hai er dà opposiziun. Per ina minoritad è la finamira da preventiv economicamain faussa, perquai che la politica da spargn engrevgia la crisa ed il dretg mument saja mancantà. L'equilibrasiun dal preventiv dovria dapli temp. Plinavant esi vegnì fatg valair ch'il curs da spargn na saja socialmain betg supportabel e la sanaziun avess stuì dar dapli pais per procurar ulteriuras taglias. La finala esi er vegnì criticità ch'il parlament laschia restrenscher memia fitg sias cumpetenzas da budget cun l'artigel constituziunal. La finamira principala per l'equilibrasiun dal preventiv n'è dentant betg vegnida contestada.

Per tut quests motifs recumondan cussegl federal e parlament d'acceptar il nov artigel constituziunal davart l'equiliber dal preventiv (finamira dal preventiv 2001).

Text da la votaziun

Conclus federal davart las mesiras per equilibrar il preventiv

dals 19 da december 1997

L'assemblea federala da la Confederaziun svizra, avend gi invista dal messadi dal cussegl federal dals 16 da zercladur 1997 1), concluda:

I

La constituziun federala vegn midada sco suonda:

Disposiziuns transitorias

Art. 24

1 Ils surplis da las expensas en il quint da finanzas da la confederaziun èn da reducir tras respargns fin che l'equiliber dal quint è essenzialmain cuntanschi.

2 Il surpli da las expensas na dastga betg surpassar 5 milliardas francs en l'onn da gestiun 1999 e 2,5 milliardas francs en l'onn da gestiun 2000; per l'onn da gestiun 2001 sto el esser reduci sin maximal 2 pertschient da las entradas.

3 Sche la situaziun economica pretenda quai, po la maioritad dals commembers dals dus cussegls prolongar per maximal 2 onns ils termins tenor alinea 2 cun in conclus federal liant generalmain e na suttamess al referendum.

4 L'assemblea federala ed il cussegl federal resguardan las pretendensiuns tenor alinea 2 tar la cumpilaziun dal preventiv e dal plan da finanzas per plirs onns sco er tar las tractativas da tuts projects cun consequenzas finanzialas.

5 Il cussegl federal fa diever da las pussaivladads da spargnar tar l'applicaziun dal preventiv. El po ultra da quai bloccar credits impegnativs e credits da pajament gia concedids. Resalvadas èn pretendensiuns legalas ed en il cas singul prestaziuns garantidas formalmain.

6 Sche las pretendensiuns tenor alinea 2 na vegnan betg cuntanschidas, fixescha il cussegl federal qual import che sto vegnir spargnà supplementarmain. Per quest intent:

- a. concluda el respargns supplementars en sia competenza;
- b. propona el a l'assemblea federala las midadas necessarias da leschas e da conclus federals liants generalmain per cuntanscher respargns supplementars.

7 Il cussegl federal fixescha l'import total dals respargns supplementars uschia, che las pretendensiuns pon vegnir cuntanschidas sin il pli cun in retard da dus onns. Ils respargns duain vegnir fatgs tant tar las prestaziuns a terzs sco era sin il sector per propi da la confederaziun.

8 Ils dus cussegls concludan davart propostas dal cussegl federal en la medem sessiun e mettan en vigur lur conclus tenor l'artitgel 89bis da la constituziun federala; els èn liads vi da l'import dal respargn fixà dal cussegl federal tenor alineas 6.

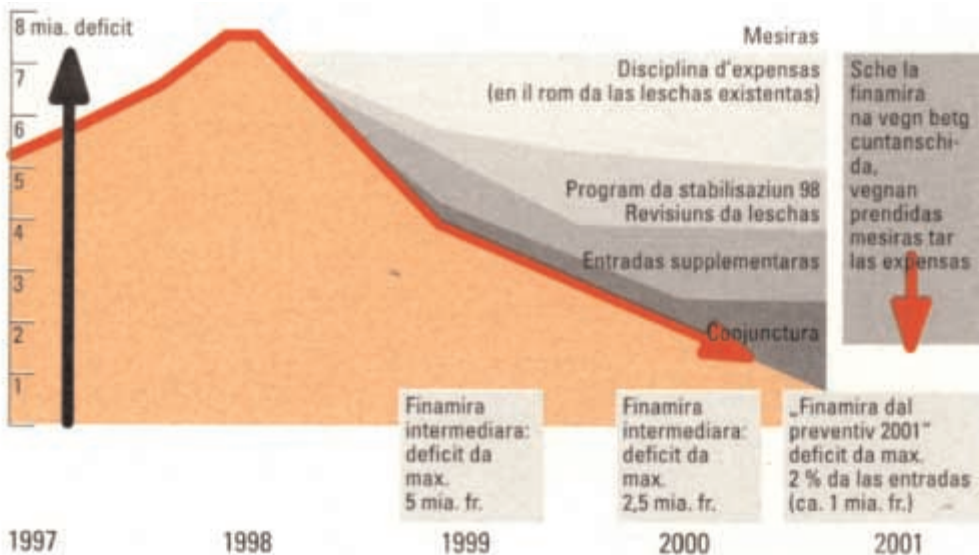
9 Sch'in surpli da las expensas en in onn da gestiun da pli tard surpasa danovamain 2 pertschient da las entradas, sto il surpli vegnir reduci en l'onn da gestiun suandant sin l'import fixà. Sche la situaziun economica pretenda quai, po l'assemblea federala prolungar il termin per maximal 2 onns cun in conclus federal liant generalmain e na suttaless al referendum. Dal rest sa drizza la procedura tenor ils alineas 4-8.

10 Questa disposiziun transitoria resta en vigur fin ch'ella vegn remplazzada tras mesiras da dretg costituziunal per limitar il deficit e l'indebitament.

II

1) BBI 1997 IV 203 Quest conclus è suttaless a la votaziun dal pievel e dals chantuns.

■ La „finamira dal preventiv 2001“ fixescha l'autezza dal deficit

Segund project:

Iniziativa dal pievel „per proteger la vita e l’ambient da manipulaziuns geneticas (iniziativa per la protecziun genetica)“

2

**La dumonda da la votaziun sa cloma:
Vulais Vus acceptar l’iniziativa dal
pievel „per proteger la vita e l’ambient
da manipulaziuns geneticas
(iniziativa per la protecziun genetica)“?**

Il cussegl nazional ha refusà l’iniziativa dal pievel cun 107 cunter 44 vuschs e cun 20 abstenziuns, il cussegl dals chantuns cun 40 cunter 0 vuschs.

Il pli impurtant en furma concisa

La tecnologia da gens offrescha dal tuttafatg novas pussaivladads tar il svilup da medicaments, da terapias sco er da products agriculs ed è in instrument empermettend cunter malsognas fin uss nuncurablas. Las universitads e l'industria da la Svizra stattan a la testa concernent la perscrutaziun sin il sector da la tecnologia da gens. Igl è però l'incumbensa dal stadi da prevegnir ad abus ed a privels. Già il 1992 han pievel e chantuns acceptà l'artitgel costituziunal 24novies. Quel scumonda scadina intervenziun en ils bains genetics da cellas schermigliantas umanas e dad embryos e pussibilitescha ina rigurusa legislaziun davart la tecnica da gens tar animals, plantas e microorganissem.

■ Tge vul l'iniziativa?

Per las iniziantas ed ils iniziants da l'iniziativa per la protecziun genetica na va questa politica betg lunsch avunda. Lur iniziativa, inoltrada 1993 cun 111 063 suttascripziuns valaivlas, pretenda trais scumonds totals:

- animals midads geneticamain na dastgan betg vegnir producids, acquistads e dads vinavant;
- organissem midads geneticamain na dastgan betg vegnir mess en libertad en l'ambient;
- per plantas ed animals midads geneticamain sco er per parts da tals e per las metodos applitgadas per quest intent e per ils products da quellas na dastgan betg vegnir dadas patentas.

Persunas ch'exequeschan activitads ch'intendan midadas geneticas han da prestar il mussament da l'utilitad e da la segirezza da quellas sco er da cumprovar la mancanza d'alternativas e che talas activitads sajan da responsar eticamain.

■ Donn per la perscrutaziun e l'industria svizra

Cun acceptar l'iniziativa vegn la Svizra privada da numerusas pussaivladads per utilizar ina tecnologia plaina d'avegnir. Numerus projects da perscrutaziun en nossas universitads ed en l'industria da farmazia e da victualias stuessan vegnir interruts. L'industria stuess dischlocar en l'exteriur parts da sia perscrutaziun e da la producziun ensemen cun las correspondentas plazzas da lavur fitg qualificadas. Nagin auter pajais posseda u planisescha talas restricziuns uschè rigurasas.

■ Ponderaziuns dal cussegl federal e dal parlament

Il cussegl federal ed il parlament considereschon l'iniziativa per nunadattada per impedir il diever abusiv da la tecnologia da gens. Las disposiziuns legalas existentas e planisadas sin il sector da la perscrutaziun, da la protecziun dals animals, da l'ambient e da las victualias garantischan la protecziun da la populaziun e l'observaziun da principis etics e morals. Ellas permettann dentant, en cuntradicziun cun l'iniziativa, il spazi liber necessari e controllabel per la perscrutaziun e per l'industria svizra.

Text da la votaziun

Conclus federal davart l'iniziativa dal pievel „per proteger la vita e l'ambient da manipulaziuns geneticas (Iniziativa per la protecziun genetica)“

dals 21 da mars 1997

L'assemblea federala da la Confederaziun svizra, avend examinà l'iniziativa dal pievel «per proteger la vita e l'ambient da manipulaziuns geneticas (iniziativa per la protecziun genetica)», inoltrada ils 25 d'october 1993 1), avend gi invista dal messadi dal cussegl federal dals 6 da zercladur 1995 2), concluda:

Art.1

1 L'iniziativa dal pievel «per proteger la vita e l'ambient da manipulaziuns geneticas (iniziativa per la protecziun genetica)» dals 25 d'october 1993 è valaivla e vegn suttamessa a la votaziun dal pievel e dals chantuns.

2 L'iniziativa dal pievel sa cloma:

La constituiziun federala vegn midada sco suonda:

Art. 24^{decies}

1 La confederaziun relascha prescripziuns cunter il diever abusiv ed ils privels tras midadas geneticas vi dals bains genetics d'animals, plantas ed auters organissem. En quest regard tegna ella quint da la dignitad e da l'invulnerabilitad da las creatiras, dal mantegniment e da l'utilisaziun da la varietad genetica sco er da la segirezza da l'uman, dals animals e da l'ambient.

2 Scumandà è:

- a. producir, acquistar e dar vinavant animals midads geneticamain;
- b. metter en libertad en l'ambient organissem midads geneticamain;
- c. dar patentas per animals e plantas midads geneticamain sco er per parts da tals organissem, per las proceduras applitgadas per quest intent e per ils products che resultan da quellas.

3 La legislaziun cuntegna disposiziuns spezialmain davart:

- a. producir, acquistar e dar vinavant plantas midadas geneticamain;
- b. la producciun industrial da materias cun far diever d'organism midads geneticamain;
- c. la perscrutaziun cun organism midads geneticamain, dals quals pudess sortir ina ristga per la sanadad dals umans e per l'ambient.

4 La legislaziun pretenda dal petent particularmain la cumprova da l'utilitad e da la segirezza, da la mancanza d'alternativas sco er ch'el mussia che sia intenziun saja da respensar eticamain.

Art. 2

L'assemblea federala recumonda al pievel ed als chantuns da refusar l'iniziativa.

1) BBI 1994 V 200

2) BBI 1995 III 1333

Arguments dal comité d'iniziativa

„Gea a l'iniziativa per la protecziun genetica - per in diever da la tecnica da gens en spiert da cumplaina responsabladad

Victualias natirals e libras da la tecnica da gens ed ina natira intacta: cun questa finamira s'engaschain nus - er per noss uffants e noss biadis. Pli che quaranta organisaziuns per l'ambient, da consuments, da purs e per la protecziun dals animals vulan metter terms raschunaivels cunter ina manipulaziun genetica senza cunfins. Nus As envidain da trair per la medema suga cun dir gea a l'iniziativa per la protecziun genetica.

Pensar al tirc cun gens che cuntegnan tissis da bacterias, a tomatas cun gens da peschs u a portgs da maz gigantics prenda a nus l'appetit. Animals midads geneticamain muntan ultra da quai novas ristgas nuncalculablas per l'equiliber e per ils ciclus da la natira. Perquai ans dustain nus cun in **scumond da metter en libertad en l'ambient organissems manipulads geneticamain**. In exempel: Pollens da plantas midadas geneticamain sgolan cun il vent er sin plantas selvadias ed en ers biologics. Els impesteschan ils ers dals purs che desistan conscientamain da la tecnica da gens. Sch'i vegn fatg da la natira in labor per experiments genetics, alur è bloccada per l'avegnir la via ecologica da noss'agricultura.

Per motivs etics refusain nus la manipulaziun genetica d'animals. Pertge abnormitads sco mieurs manipuladas geneticamain e plainas da metastasas da cancer, chauns cun atrofia musculara, mustgas cun 14 eglis na pon segiramain betg esser la dretga via per ans avischinar ad ina medischina umana. Cun Voss gea a l'iniziativa promovais Vus la varietad da las metodas da perscrutaziun e da terapia, empè da ristgar tut cun la tecnica da gens. Applicaziuns raschunaivlas da la tecnica da gens - per exempel medicaments a basa da questa tecnica - èn natiralmain admissiblas er en l'avegnir.

En cas da patentas vai per pussanza e fitg blers daners. Cun Voss gea a l'iniziativa per la protecziun genetica **impedis Vus ch'ins po emitter patentas per animals e plantas**. Nossa natira n'appartegna betg a varsaquants paucs concerns da farmazia! E creatiras n'èn betg chaussas che pon vegnir patentadas sco tschitschapulvras e telefons da natel. Quai n'è betg cumpatibel cun la dignitad da las creatiras. Patentas sin semenzas e victualias fundamentalas chaschunan novas dependenzas particularmain per las famiglias da purs ed accentueschan ils problems socials. Quai èn motivs persvadents per dir gea a l'iniziativa per la protecziun genetica.

La proposta per ina lescha da gens dal cussegl federal è nuntransparenta, nunlianta ed escluda simplamain la dumonda da las patentaziuns.

Vuschai gea ils 7 da zercladur! Igl è Voss gea per la protecziun da la vita e da l'ambient cunter las manipulaziuns genetics!“ **Il comité d'iniziativa**

Posiziun dal cussegl federal

Il cussegl federal ed il parlament prendan serius las objecziuns cunter la tecnologia da gens.

Perquai han els creà rigurus instruments da controlla e da regulaziun che garanteschin in andament correct e segir cun questa tecnologia.

2 **Il scumonds da l'iniziativa èn dentant memia radicals. Els impedissan la perscrutaziun e la producziun svizra a moda nungiustificada ed isolassan noss pajais sin in champ internaziunal, sin il qual el appartegna oz a la testa da l'elita mundiala. Il cussegl federal refusa l'iniziativa particularmain per ils motifs suandants:**

■ Prender serius las objecziuns

La tecnologia da gens s'occupa da l'isolaziun e da la cumbinaziun da material genetic. Ella dovra dentant directives che tegnan quint dals aspects da la segirezza, da la dignitad da la creatira e da l'etica. Il cussegl federal ed il parlament ch'èn responsabels politicamain per la protecziun da la populaziun vers il diever abusiv ed ils privels sin quest sector, han ponderà minuziusamain ils aspects problematic da la tecnologia da gens. Il stadi da las enconuschientschas scientificas na giustifitgescha dentant tutttavia betg da reglar la tecnica da gens cun scumonds en il senn da l'iniziativa.

■ Barrieras existan

La Svizra dispona gia da reglamentaziuns rigurasas: La constituziun limitescha dapi 1992 las activitads permessas vi dals bains genetics. Uschia esi per exempel scumandà da clonar umans. Ils davos onns han ins er rendì pli rigurusa la legislaziun davart l'ambient, davart las epidemias e las victualias. Igl è per quest motiv uss scumandà en Svizra da furnir a consumentas e consuments victualias midadas geneticamain, sch'i na vegn betg constatà clera-main ch'ellas muntian nagin privel per la sanadad. Per s'occupar en labors d'organissemms midads geneticamain sco er per metter en libertad u en circulaziun tals products esi necessari d'avair ina permissiun. Victualias e pavels che consistan d'organissemms midads geneticamain u che cuntengnan tals, na ston betg mo vegnir permess, mabain els ston er vegnir declarads

sco tals. Largias anc existentas vegnan stuppadas cun disposiziuns legislativas (Gen-Lex). Quellas prevesan particularmain in'obligaziun da dumandar la permisiun per lavurs da natira genetica vi d'animals. Ina cumissiun d'etica surveglia che la dignitad dals animals vegnia observada. Las autoritads politicas e la scienza èn da la medema opiniun, che tut questas regulaziuns sajan necessarias e che mesiras da controlla transparentas e coordinadas sajan pli effizientas che scumonds.

■ Scumonds èn la via fallada

Ils scumonds pretendids da l'iniziativa avessan per consequenza ch'impurtantas parts da la perscrutaziun stuessan vegnir smessas u dischlocadas en l'exteriur. Il scumond da producir u d'acquistar animals midadas geneticamain impediss grondamain la perscrutaziun biologica. La perscrutaziun e la produenziun agricula fissan pregiuditgadas tras in scumond da la disseminaziun da plantas midadas geneticamain. L'iniziativa na pudess dentant betg impedir l'import e la vendita da victualias midadas geneticamain. Il scumond d'emetter patentas faschess, en cumparegliaziun cun la situaziun legala dad oz, particularmain donn ad interpresas pitschnas e mesaunas en Svizra. Cun quest scumond na pon dievers abusivs betg vegnir impedids. Las disposiziuns legalas existentas e planisadas dattan a nus la pussaivladad d'entrar en la situaziun actuala a moda flexibla e consequenta.

■ Utilisar las schanzas avant maun

La tecnologia da gens è ina tecnologia da

clav che avra a nus numerusas novas schanzas, per exempel tar il svilup da novas terapias, da plantas pli resistiblas e da victualias da megra qualitad. La perscrutaziun svizra presta fitg bler en quest regard ed ha gia retschavi per questas prestaziuns dus premis Nobel. La tecnologia da gens na vegn betg mo sviluppada a las universitads (nuva che marschan 70 pertschient dals projects da perscrutaziun) ed en l'industria da chemia e farmazia. Grazia a questa tecnologia pon er subsister en in martgà da l'avegnir numerusas interpresas pitschnas e mesaunas.

■ Segirar la capacitad da concurrer da la Svizra

La legislaziun avant maun davart la tecnica da gens e quella che vegn preparada en Svizra cuntanschan u surpassan schizunt il nivel internaziunal. Nagin pajais pensa da relaschar scumonds sco quels che l'iniziativa vul. Cun acceptar l'iniziativa na vegniss la tecnica da gens sezza betg influenzada: ella vegniss a sa sviluppar ordaifer ils cunfins da la Svizra. Uschia vegnissan na be las grondas interpresas da l'industria da chemia e da farmazia, mabain er bleras firmas pitschnas e mesaunas dal sector biotecnic impedidas dad esser vinavant activas sin in sector plain d'avegnir. Ultra da quai fissi difficultus per la Svizra dad er prestar per l'avegnir sia impurtanta contribuziun sin il sector da la perscrutaziun da la medischna e da l'alimentaziun.

Per tut quests motifs recumondan cussegl federal e parlament da refusar l'iniziativa per la protecziun genetica.

Terz project

Iniziativa dal pievel

„S.o.S. - per ina Svizra senza ina
polizia spiunanta“

3

**La dumonda da la votaziun sa cloma:
Vulais Vos acceptar l'iniziativa dal
pievel „S.o.S. - per ina Svizra senza ina
polizia spiunanta“?**

Il cussegl naziunal ha refusà l'iniziativa
dal pievel cun 124 cunter 60 vuschs
e cun ina abstenziun, il cussegl dals
chantuns cun 32 cunter 4 vuschs.

Il pli impurtant en furma concisa

■ L'affera da fischas

Bleras burgaisas e blers burgais èn stads indignads l'onn 1989 da „l'affera da fischas“. Quai ch'ina cumissiun d'inquisiziun parlamentara (CIP) ha scuvri, è stà da memia. La procura federala aveva rimnà datas dubiusas ed er nun-necessarias da numerusas persunas.

■ Il cussegl federal ha agi spertamain

Il cussegl federal ha gi chapientscha per quest'indignaziun ed ha agi spertamain: La polizia federala n'ha betg pli dastgà registrar infurmaziuns davart l'execizi dals dretgs politics sco er betg davart la participaziun ad arranschaments u davart las activitads politics da partidas, sch'i n'exista betg il suspect d'in act punibel; las persunas pertutgadas han sin giavisch obtegni invista en las fischas ed en ils dossiers. Il cussegl federal ha rinforzà considerablamain la gestiun politica e las controllas ed ha procurà per la basa legala necessaria per la segirezza interna. Il cussegl federal ed il parlament han alur elavurà ina nova lescha. Quella limitescha l'activitad da la polizia preventiva, permetta dentant er en l'avegnir mesiras cunter il terrorissem, l'extremissem violent e cunter il servetsch d'infurmaziun scumandà.

■ Tge vul l'iniziativa?

L'iniziativa dal pievel „S.o.S. - per ina Svizra senza ina polizia spiunanta“ è vegnida inoltrada 1991 cun 105 664 sutta-scripziuns. Ella pretenda da dismetter la polizia politica. Nagin duai vegnir surveglià tar l'exercizi dals dretgs d'opiniun e dals dretgs politics. Pir en connex cun ina procedura penala esi permess da rimnar e d'elavurar infurmaziuns davart persunas; talas activitads èn scumandadas en furma preventiva.

■ Ponderaziuns dal cussegl federal e dal parlament

Il cussegl federal ed il parlament refusan l'iniziativa perquai ch'els han adempì per la gronda part las pretensiuns da quella e quai cun mesiras immediatas e cun agid da la nova lescha. Ina polizia politica per propi n'exista betg pli. L'iniziativa n'è uschia betg necessaria. Ella è ultra da quai privlusa, perquai che la polizia na pudess praticamain inter-prender naginas mesiras preventivas per impedir acts punibels e la periclitaziun da la segirezza. La Svizra pudess daventar en l'Europa in'insla da malsegirtad ed in champ d'acziun da servetschs esters da spiunagi e da gruppas da terrorists.

Text da la votaziun

Conclus federal davart l'iniziativa dal pievel „S.o.S. - per ina Svizra senza ina polizia spiunanta“

dals 21 da zercladur 1996

L'assemblea da la Confederaziun svizra, avend examinà l'iniziativa dal pievel „S.o.S. - per ina Svizra senza ina polizia spiunanta“, inoltrada ils 14 d'october 1991 1), avend gi invista dal messadi dal cussegl federal dals 7 da mars 1994 2) concluda:

Art. 1

1 L'iniziativa dal pievel „S.o.S. - per ina Svizra senza ina polizia spiunanta“ dals 14 d'october 1991 è valaivla e vegn suttamesa a la votaziun dal pievel e dals chantuns.

2 L'iniziativa dal pievel pretenda d'integrar en la constituziun federala in nov artitgel 65bis cun il cuntegn suandant:

Art. 65bis

- 1 La polizia politica è dismessa.
- 2 Nagin dastga vegnir surveglià tar l'exercizi da dretgs d'opiniun e da dretgs politics.
- 3 La persecuziun d'acts punibels resta resalvada.

Art. 2

L'assemblea federala recumonda al pievel ed als chantuns da refusar l'iniziativa dal pievel.

- 1) BBI 1992 I 39
- 2) BBI 1994 II 1127

” Arguments dal comité d'iniziativa

„1. L'iniziativa dal pievel „S.o.S. - per ina Svizra senza ina polizia spiunanta“ è la **respuesta sin il scandal da fischas**: 900'000 personas ed organisaziuns èn per part vegnidas survegliadas e registradas durant decennis da la polizia politica - suletta-main pervi da lur opiniun e lur engaschament.

2. **La lavur da la polizia politica** è la medema sco avant il scandal da fischas. Mida-das èn la denominaziun ('polizia preventiva') e la basa legala ('lescha per la protecziun dal stadi'). La polizia cuntinuescha da survegliar personas ed organisaziuns, a las qualas ins na po betg renfatschar d'avair commess in act punibel.

3. **Tar la confederaziun ed en ils chantuns** lavuran pli che duatschient funcziunaris sin il sector da la protecziun dal stadi. Cun tecnologias modernas da surveglianza e cun la computerisaziun èn ils privels per ils dretgs da la personalitad anc pli gronds che pli baud.

4. La lavur da la polizia preventiva è secreta. Il **dretg** dals pertutgads **d'avair invista dals acts** ch'ins ha conquistà suenter il scandal da fischas, è puspè vegni **aboli** cunter la voluntad da l'incumbensà per la protecziun da datas. La controlla tras il cussegl federal ed il parlament n'è betg in'alternativa latiers - ella n'ha betg funcziunà gia avant il scandal da fischas.

5. Er per proteger il stadi da **l'extremissem da dretg** e da la **'criminalitad organisada'** na dovri betg questa polizia. La persecuziun d'acts punibels, ch'els sajan commess a moda organisada u betg, è l'incarica da la polizia criminala. Per far frunt a l'extremissem da dretg dovri ultra da la persecuziun efficazia dals acts punibels en emprima lingia in engaschament social e politic.

6. L'iniziativa creescha in nov dretg fundamental: il **dretg fundamental da betg esser l'object d'ina surveglianza tar l'exercizi da dretgs d'opiniun e da dretgs politics**. Nua ch'i n'exista betg in suspect d'in act punibel, n'ha la polizia betg d'intervegnir. En ina democrazia viventa na pon ins betg tolerar che las opiniuns personalas vegnian survegliadas.

7. Ils dretgs d'opiniun èn vegnids malamain sut pressiuin ils davos onns. Cun il **gea a l'iniziativa S.o.S. - per ina Svizra senza ina polizia spiunanta** esi pussaivel da dar novs accents a **las valurs fundamentalas da la libertad, dal respect vers la personalitad e vers la protecziun da datas ed a las valurs d'ina societad averta e toleranta.**“

Il comité d'iniziativa

Posiziun dal cussegl federal

Il cussegl federal parta l'opiniun da las inziantas e dals inziants che persunas ch'exequeschan dretgs d'opiniun ed dretgs politics na dastgan betg vegnir survegliadas „sin provisiun“. Las autoritads federalas han gia procurà che sbagls anteriurs na possian betg pli sa repeter. L'iniziativa surpassa dentant sia finamira per lunsch ora ed avess consequenzas privlusas. Il cussegl federal refusa l'iniziativa dal pievel particularmain per ils motivs suandants:

■ **Tratg las consequenzas**

Ch'ins ha surveglià dapi ils onns sessanta pli e pli er activitads politics legalas ha cun raschun chattà gronda critica en la discussiun en connex cun „l'affera da fischas“. La pretensiun dal comité d'iniziativa che la polizia lavuria anc adina en la medema maniera na constat dentant betg. Il cussegl federal ha il cuntrari ordinà immediat sunter che „l'affera da fischas“ è stada conuschenta, che l'activitad politica e l'exercizi dals dretgs fundamentals na dastgian da princip betg pli vegnir survegliads da la polizia. La polizia politica en sia furma anteriura è uschia vegnida abolida. La polizia federala è oz suttamessa a la direenziun rigurusa dal cussegl federal e dal departament da giustia e polizia e stat ultra da quai sut la surveglianza da la delegaziun da la cumissiun da gestiun dal parlament, ch'è vegnida furmada a posta per quest intent.

■ **Ina clera regulaziun tras la lescha**

La nova „lescha federala davart las mesiras per il mantegniment da la segirezza interna“ munta indirectamain in sboz cunter l'iniziativa S.o.S. e dat la garanzia che dievers abusivs na possian betg pli sa repeter. Suenter ch'il referendum cunter questa lescha davart la protecciun dal stadi n'è betg reussì, vegn il cussegl federal a metter en vigur la lescha, sche l'iniziativa vegn refusada.

La lescha circumscriba cleramain las cum-petenzas dal stadi. Avant l'introducziun d'ina procedura penala, quai vul dir a moda preventiva, dastgan las autoritads da segirezza s'occupar be anc da

3

terrorissem, d'extremissem violent e dal servetsch d'infurmaziun scumandà. L'activitad politica dentant dastga be vegnir survegliada en cas ch'igl exista il suspect d'acts punibels. Restricziuns rigurusas per l'acquisiziun, l'elavuraziun e la comunicaziun d'infurmaziuns garanteschan la protecciun da las datas. Essend che la lavur da la polizia è mo pussaivla cun mantegnair ina tscherta secretezza, vegn il dretg d'esser infurmà limità sco en auters pajais; sin giavisch controlla l'incumbensà cun la protecciun da datas la legalitad da l'elavuraziun.

■ **L'iniziativa avess nauschas consequenzas**

Cunquai che l'iniziativa pretenda che la polizia dastgia vegnir activa be en connex cun ina procedura penala, pretenda ella en sasez che la polizia dastgia vegnir activa pir cur ch'in act penal è gia vegnì commess u saja sin il precinct da vegnir commess. Quai fiss memia tard ed avess per consequenza victimas nunnecessarias. Ina part considerabla da las persunas che pericleteschan la segirezza da la Svizra na commetta betg acts punibels en noss pajais u n'è betg suttamessa al dretg penal svizzer. Quai vala per exempel per diplomads che fan spiunagi, per persunas che sustegnan gruppas terroristicas u extremisticas da l'exteriur, sco er per agents notoris, per politichers extremists u per delinquentes politics na giavischads ch'entran en noss pajais.

■ **La segirezza interna dovra ina protecciun preventiva**

La CIP ha renconuschì expressivamain ch'ina activitad preventiva da la polizia federala saja indispensabla. Particularmain tar la periclitaziun tras terrorissem, extremissem violent, spiunagi u crims organisads na dastg'ins betg spetgar fin ch'ils acts penals èn vegnids commess. Il mantegniment da la segirezza na vegn dentant betg pratigà per amur da la segirezza sezza. Tenor l'artitgel d'intent da la nova lescha per la protecciun dal stadi sa tracti numnadamain da segirar la basa democratica e legala da la Svizra sco er da proteger ils dretgs da libertad da sia populaziun.

■ **La Svizra posseda las pli rigurusas prescripziuns**

En praticamain tuts stadis disponan ils servetschs da segirtad ed ils servetschs secrets da bler dapli funtaunas d'infurmaziun utilisablas a moda preventiva sco er da dapli meds materials e persunals che quai è il cas en Svizra. Il cussegl federal ed il parlament han desisti da conceder als organs da segirezza da la Svizra la pussaivladad da survegliar discurs al telefon a moda preventiva, e conscientamain en favur da la sfera privata da las burgaisas e dals burgais. A vista internaziunala metta la Svizra fitg stretgs cunfins a sia polizia ed ella ristga uschia schizunt largias en sias disposiziuns da segirezza.

Per tut quests motivs recumondan cussegl federal e parlament da refusar l'iniziativa dal pievel „S.o.S. - per ina Svizra senza ina polizia spiunanta“.

PP
Spediziun postalas

Spediziuns enavos a
la controlla d'abitants
da la vischnanca

Recumandaziun a votantas e votants

Per ils motivs allegads recumondan
cussegl federal e parlament a votantas e
votants da vuschar ils 7 da zercladur
1998 sco suonda:

- **GEA** al conclus federal dals
19 da december 1997 davart mesiras
per equilibrar il preventiv
(finamira dal preventiv 2001)
- **NA** a l'iniziativa dal pievel „per
proteger la vita e l'ambient da
manipulaziuns geneticas (iniziativa
per la protecziun genetica)“
- **NA** a l'iniziativa dal pievel
„S.o.S. - per ina Svizra senza
ina polizia spiunanta“.